

KECSKEMÉTI LAPOK

ALFIZETÉSI DIJ:
Egész 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre 2 „ 50 „ Egy szám ára 12 fr.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DIJ:
4 hasábrus petit sor 5 kr., többesori vagy terjedelmes hirdetésekül árlégszedés adatik.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP



SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, BUDAI-UTCA, 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCA, 186. SZ.

Helyegyt minden bejelentésért 30 kr.

Kilátszani az év folyán minden hónap elején lehet.

Ivókútaink.

Tagadhatatlan tény, hogy a közlebbi években, felbuzdulva a legelső kísérlet kedvező eredményétől, az ivóvizet szolgáltató kútak előállításában igen örvedetes haladást tettünk. A kezdetet mindnyájan ismerjük. Egy tanár úr, bízva számításának sikerében, a saját rizikójára saját udvarán kútát fúrattat, bizonytalanul, hogy a megfertőzött felső talaj alatt találni fog még meg nem fertőzött réteget és abban iható vizet. — A kísérlet sikerült s az eredmény lett tífrihető. Talán mondhatjuk, hogy jó ivóvíz, a költség pedig — tekintve az elért hasznát — nem is nagyon túlságos, — azonban mégis mindenesetre van annyi, hogy mindenki nem utánozhatja, s így el nem érheti, hogy az udvarán találja meg a jó ivóvizet.

E példán bízunk a város közönsége is fúrattat kútakat, még pedig — egy-két kedvezőtlen kimenetelűt leszámítva — többé kevésbé jó eredményűt, úgy hogy a használatban levő kútak közül talán három vagy négyből tökéletesen kielégítő jó vizet kapunk. Egy-egy kút körülbelül 7—800 frtba, tehát nem is túlságos sokba.

Most már, ha hasonlítjuk a mostani állapotot azzal, mikor még a város szélére, sőt éppen a szőlők közl közelit az inni és főzni való vizet hordatni, mikor ittuk a nyílt kútak ronda vizét, a melybe sok nem egészen kifogástalanul tiszta kanta fűrdött és a melyekbe készakarva vagy véletlenül sokféle nem épen izletes dolog belekerült, sőt a melyek a szerelmes szolgáltók és szolgálányok rendszeres önmeggyilkoló helyévé váltak és ez ün megtörtént az is, hogy több napig ittuk azt a vizet, a melyben egy boldogtalan öngyilkos aludta örök álmát; nos — ha a mostani állapotot ezen fentebb vázolt állapottal hasonlítjuk, bizonynyal ki kell mondanunk, hogy a fúrott kútak szaporodásával a viszonyok igen kedvezően változtak.

Hanem persze, hogy azon boldog városoktól, hol a konyhában csapon eresztik a kitünő ivóvizet — még nagyon messze vagyunk, sőt messze maradtunk azon városoktól is, melyek ártézi kútból nyerik a vizet. — Holdmező-Vásárhelyen immár két kútból buzog a hőviz, igaz, hogy egyik dúsgazdag polgár nagylelkű adományából; Szegeden pedig, daczára, hogy Szeged folyóvíz partján fekszik, szintén tettek kísérletet, s a kísérlet oly kitünően sikerült, hogy most már a Tisza Lajos-kőrúton ott csörög a folyton gőzölgő viz.

Kétségtelen, hogy nálunk kecskeméten még az ivóvíz adó kútak előállítását tekintetéből sok teendő van, nevezetesen, miután látjuk, hogy aránylag csekély költséggel ilyen kútak sikerrel fúrhatók, rajta kell lennünk, hogy minél sürűbben legyenek, egyrészt azért, hogy közelebb érressenek, másrészt azért, hogy a jók közül lehessen a legjobbat kiválasztani.

Ámde még ezen túl is és ettől függetlenül rajta kellene lenni, hogy ártézi kútát csináltassunk, mert úgy hiszem, hogy ha Vásárhelyen, Szegeden sikerült, nincs rá ok azt hinni, hogy

Kecskeméten ne sikerülne. Azt nem szükséges vitatnunk, hogy a jó ivóvíz kérdése mily fontos, hiszen azt mindenki tudja, így tehát nem szükséges a mellett sem harcolni, hogy elvben egy ártézi kút fúrattása elfogadtassék, mert nincs kétségünk, hogy annak ha úgy ingyen elő lehetne állítani, vagy valaki megcsináltatná a maga költségére, — senki ellene mondani nem fogna.

Tehát a költség! Persze baj, hogy a költséget előre kiszámítani nem lehet, mert bár tudhatjuk, hogy Vásárhelyen és Szegeden mibe került, az nem vehető biztos számítás alapul arra nézve, hogy Kecskeméten mibe fogna kerülni. — mert ennél minden attól függ, hogy milyen mélyen lehet a forrás megtalálni. Úgy tudjuk, hogy vásárhelyen 25.000 frtba került az egyik, Szegeden pedig — a diszes kúttal együtt sem meg 30.000 frton felül és úgy lehet, hogy nálunk esetleg még annyiba sem kerülné.

Mindenesetre e dolog elég fontos arra, hogy komoly megfontolás tárgya legyen, s 30.000 frt nem is olyan nagy összeg, a mit ennnyi embernek ilyen érdekért megköszönhatni ne lehetne. Felkésítsen benjünknek annak a példája, a ki egy maga költségére megmerte koczakázni 7—800 frjtát, sőt többet azért, hogy udvarán ivókút legyen, s gondoljuk meg, hogy ha a 30.000 frtot lélekszámra elosztjuk, egyre-egyre nem 7—800 frt, hanem 7—8 hatos jut! — Vajjon sok lenne-e az azért a haszonért, a mit egy ártézi kút adna? *Tihamér.*

A fogyasztási adók megváltása.

A fogyasztási adók megváltása tárgyában a törvényhatósági bizottság tagjai folyó hó 1-re rendkívüli közgyűlésre hívatottak össze. A polgármester előktele alatt megtartott közgyűlésre a bizottsági tagok nagy számmal jelentek meg, s nem kis várakozással néztek a megvitatandó kérdés elé.

Ezen, a város közönségére nézve oly fontos ügy előzményeit a következőkben elevevitjük fel.

A fokozott állami terhek az állam jövedelmeinek szaporítását tették szükségessé. pénzügyi kormányunk érzi, hogy az egyes adók emelése immár lehetetlen, mert ezek már most is oly magasak, hogy elértek azt a határt, a melyen túl ha emeltnének, az adó a törzsvagyonot támadná meg. A jövedelmek fokozása tehát az indirekt adók útján érhető el.

Kormányunk pénzügyi politikája tehát abban összpontosul, hogy a fogyasztási cikkek fokozottabb mérvben megadózzanak, a fogyasztási adók jobban kihasználandók.

És valóban, ha már az előtérbe nyúló örüsi állambterhek elől, mit a fegyveres béke vállainkra rak, ki nem térhetünk; ha már mulhatatlanul újabb és újabb fedeztetel kell gondoskodnunk; hamár áldozatot követel hazánk existenciájára: áldozunk azon forrásból, melynek alapjaita kevésbé sérelmes, áldozunk azon forrásból, melyet kényvelni s magasabb, de nem nélkülözhetlen igényeink kielégítésére szántunk, mert így az áldozatkész gyermekek is élhetnek, és szülőnyánk, a hon létkérdése sem függ kockán.

Ez vezette a kormányt arra a lépésre, hogy a fogyasztási adókat és a monopoliumokká más államok példájára jövedelmezőbbé tegye.

Megalkottatott a bor-, sör- és czukorfogyasztási adó emeléséről szóló törvény. Városunk a fogyasztási adókat 66.600 frt évi bérösszegért megváltotta; s minthogy a fogyasztási adótelek emelésével hasonlóan az állam városunktól is magasabb fo-

gyasztási adóbevételt vár, városunk közönségét a pénzügyminiszterium oda utasította, hogy 50%, illetőleg 100% bérösszegemlést ajánlja meg, különben a szerződést felmondja. A f. évi január hóban tartott közgyűlés — mint annak idején megtört — a szerződés felmondását elrendelte, s a város közönsége a fogyasztási adók megváltása fejében 78.000 frt általányn ajánlott fel a pénzügyminiszteriumnak, mi azonban el nem fogadtatott! Ekkor megindított a tárgyalás, — mi alkudozának is beillik — a város és a pénzügyi igazgatás képviselőiben a pénzügyi biztos közt. A város ígéretésénél egész 85.000 frtig haladt.

A tárgyalás eredménye a pénzügyminiszterium által megvizsgáltatván, mult hó 28-án érkezett le a pénzügyminiszterium ultimátuma, a melyben komolyan értesére adatik a város közönségének, hogy ha a fogyasztási adókat 93.566 frttal meg nem váltja és e tárgyban három nap alatt nem nyilatkozik, a fogyasztási adók bérbeadására az áruverés 95.776 frt 64 kr. kilálítási árral ki fog iratni.

Ez azon tárgy, melynek elintézése végett rendkívüli közgyűlés hívatott össze. A közgyűlés az adóprós ily erélyes működése fölött nagy meglepetésének adott kifejezést, méltánytalannak, igazságtalannak, túlságosagottnak találta a kinstár követelését.

Minthogy azonban a közgyűlés nem akarta közönségünkkel a még méltánytalannál bérlőre bízni, azon reményben, hogy talán a városi pénztárnak nem kell rendes körülmények között ráfizetni, és ha még rá kellene is fizetni, de a magánfogyasztók a szállítványok és bortermeles felviragoztatása végett a keresmai fogyasztással szemben kedvezményben részesítendők, mi pedig csak a fogyasztási adók megváltása mellett érhető el, egyhangúlag a fogyasztási adók megváltását határozta el.

E szerint az említett fogyasztási adók címén a kezelési költségekkel együtt több mint 100.000 frtot kell beszédni.

A „Felolvasó Tarsaság“ból.

Plautus vigjátéki alakjairól szolt az első, igen érdekes felolvasás. Varjú János k. r. főgym. tanár ajkairól. A felolvasó czelja az érdeklődés felkeltése ezen római, kacagó filosofusnak vigjátéki alakjaiban megtestesített magasztos gondolatjai, nemes eszméi és metsző szatirjai iránt. Plautus a II. pün háború idejében élt, abban a történelmi is nevezetes korban, midőn Róma — egyenként igazván le a szomszéd népeket — Kartágót türte össze a világlóalmért. A harczokban kifáradt hősök kezdik szívesen látogatni a cirukusokat és a színházakat. Ez utóbbiakat Plautus darabjai tették látogatottakká.

Plautus sokkal szerencsésebb volt vigjátékíró kortársainál. Helyes tapintattal tudta megválogatni földolgozandó tárgyat s még inkább — kifejezések. Görög vigjátékíróktól kölcsönzi a tárgyakat, a hely- és személyneveket. De az átdolgozásban azután nagyon is kitünik az önállóság és eredetiség. Minden ízében római viszonyokat, szokásokat és trasszágokat rajzol görög álmek alatt. Festi az életet az életnek. Ostorozza az életben szereplő kortársak hibáit a néző kortársak előtt. Innét magyarázható a roppant hatás, melyet Plautus darabjai azideig nem ismert fokban értek el.

Ezútan felolvasó néhány jellemző odevetett rajzban igyekezett bebizonyítani, hogy Plautus bizonyos jellemek és foglalkozások nevezetesen oldalainak feltüntetését tekinté czejának. Majd áttér a néhány érdemesebb vigjátéki alaknak bemutatására, éppen ott szoltatva meg őket, a hol egyéniségöknek legmegfelelőbben nyilatkoznak. Így mutatja a Stichus cz. darabnak két szalmazövegét, a kik sok idő óta távollévő férjeikhez tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodnak. A Perzsa cz. darabóll bemutatva továbbá az elődi nemes jellemű leányát — öt eladni akaró apjával szemben.

Eszményein szép képet, nem egyet, tud festeni Plautus, ha akar. Sajnos, hogy nem mindig akarhat. Mert ő vigjátékíró, annak pedig gyakran olyant is kell adnia,

a mi a közönség izlésének megfelel. Plautus is hódol tehát, illetőleg engedményt tesz kora erkölcselenségeinek. Innét van az a sok csábítás, lányzóktetés, rászedés, adásvetés stb. darabjaiban, melyektől jobb izlésünk elrúdul.

De hogy Plautus lánglelkűen is élt az abszolút szép, jó és igaz erkölcsnek eszméje; hogy az ő szívet is fűnne dobogtatta a nemes, emberi jellem fűnsége; az eléggé bebizonyítható Plautus idézett helyeihez sok tekintetben hasonló, nemes czélszátosságú jelenetiből.

Ezútan még néhány komikus jelenet bemutatása következett, s a felolvasás véget ért.

Utána Dr. Szombathy István, főreáliskolai tanár lépett a felolvasó asztalhoz. Tárnya a nagy francia forradalomnak egyik legnemesebb és lélektanilag egyik legérdekesebb alakja, Corday Sarolta volt. A felolvasó igyekezett rövid kortestés mellett e nevezetes hölgy lelki állapotát, azokat az okokat, melyek őt az undok Marat megölésére vitték a hallgató előtt vonzóan feltárni. Bevezetésében párbeszéd alakjában nyújtotta a mennyre tárgyához szüksége vala az akkori állapotok képét. A hallgató beléjük képzelhet magát. Majd röviden esetele a rémuralmat és a többiek közl feltüntetete annak egyik legborzasztóbb emberét Marat-t. Bemutatta a két egyének sikerült arczképét is, melyeket tanítványai, Bernát Deszós és Krentzer Balázs főreálisk. tanulók rajzoltak meg szénrel, és ez arczképek segítségével leolvasta rólók Charlotte és Marat jellemét. Így a tulajdonképeni történet elbeszélést előkészítve a Párisban megkezdett Sarolta tetteit kísérlette a hallgatóval lépésről lépésre folyton megvilágítva azokat a hölgy lelkiállapotainak színesével. Mint kereste a beteg Marat-t lakásán, mint lón többszörösen elutasítva, mint eszköztől ki nála két levelekkel kihallgatást és mint szúrta le késével a fürdő fenevadat, a forradalom e vérszopó kutyáját 1793. jun. 13. Elkísértette a hallgatóval a foglyot a börtönbe, a bíróság termébe, a vesztőhelyre, folyton megszólaltatva a hőst, vagy leveleit, így drámai közvetlenségbe hozva őt a hallgatóval és megértette véle annak lelki állapotát, hazaszeretetétől ihletett elszántságát. Elvált végre töle mint a magasztos eszme örüljéttől bár, de egyttal mint olyantól, ki a gondviselés eszköze gyanánt tette meg szolgálatát és ki mint ilyen pihen — saját szavaiként — az eleyesim mezőkön. A szép számmal megjelent közönség mindkét felolvasást élénk figyelemmel hallgatta végig és a felolvasók a megérdemlett éljenzésekkel jutalmazta.

Nyilatkozat.

Tekintetes Szerkesztő Úr, Tisztelt Kolléga Uram!

Becses lapjának e hó 26-ól kelt 9. számában két rendbeli olyan közlemény is jelent meg, a mely a mi tanintézetünk ügyével foglalkozik; mindkettő a „Különfélék“ című rovatban, az egyik „a róm. kath. egyháztanács f. hó 19-én tartott üléséről“ szolt tudósításban, — a másik a „Tornacsarnok“ jelszó alatt.

Ezen közleményeknek elseje tévedésen alapuló hibás állítást, — másodiká pedig, különben dicseretes ügybuzgóságra valló, de mégis már idejét múlt és fölösleges bírálatot s javaslatot tartalmaz a mi intézetünk tornatanításáról. A Tekintetes Szerkesztő Úr, mint tanár, természetesen fogja találni, hogy én ezeket a közleményeket szó nélkül nem hagyhatom, már csak azért sem, nehogy valaki azt gondolhassa, hogy én is egyetértek azoknak írójával.

Az egyik közlemény egészen névtelen, a másik alá meg az van írva, hogy „beküldetett“; kihez forduljak tehát megjegyzéseimmel mászhó, mint a Tekintetes Szerkesztő Úrhoz? Úgy vagyok gyanús értesülve, hogy a Tekintetes Szerkesztő Úr semmit sem közöl lapjában, mielőtt maga átolvasná s csakugyan közölhetők találna.

En tehát úgy képelem magamnak, hogy mikor a Tek. Szerkesztő Úr megkapta a róm. kath. egyháztanácsnak üléséről szolt tudósítást, és olvasta annak ezt a részét:

... a vallás- és közoktatásiügyi miniszter törvényben gyökerező jogánál fogva kétszeri megintést alkalmazott oly fenyegetéssel, hogy ha a tornacsarnok felállítására nélkül a harmadik megintést is bevárná az igazgatóság és egyháztanács, kénytelen volna a gimnáziumtól a nyilvánosság jeleggel megvonni, bizonyosság okáért megnézte a kezégyében levő középiskolai törvény 53. §-át és ott csakugyan szóról-szóra azt találta, hogy: „jogában áll a nevezett miniszternek az intézettől, az illető főhatóság-hoz legalább félévi időközökben három ízben intézett megintést után, a nyilvánossági jogot megvonni” és mikor ezt így találta, egész nyugodtan közölte minden törlés nélkül a tudósításnak főbb idézett részét is, közölte annál nyugodtabban, mert magának a Tek. Szerkesztő Úrnak is lehetett már előzőleg is tudomása arról, hogy a nmt. miniszter csakugyan küldött már felszólítást az egyháztanács-hoz, és pedig csakugyan már három ízben; harmadszor — mint én is mondhatom — 1887. évi febr. 25. én 3426. sz. a. k. rendeletben.

Elég nagy baj — persze, inkább csak reánk nézve — hogy sem a tudósító, sem a Tek. Szerkesztő Úr nem méltatta figyelmére azt a lényeges különbséget, amely a miniszteri felszólítás és a törvény szövegében előforduló intés között van. Elég nagy baj ez azért, mert ebből származott a tudósítás főnt idézett részének olyan szövegezése, amely egyrészt hamis világításba helyezi az egyháztanácsnak (a tudósító szerint az igazgatóknak is) a gondoskodást, — másrészt olyan kicsinyítő vélekedést kelthet és terjeszthet a tanintézet állapotáról is, a minő a valóságban, hála Istennek, meg nem felel. Hogy tehát az ilyen hatás tovább terjedésének elejét vehessék, ide írom az utóbbi miniszteri leiratnak záró szavait: „... el vagyok határozva, azon esetre, ha a harmadszori felszólításomnak semmelen eredménye, az egyháztanáccsal szemben az idézett 1883. évi XXX. t. e. z. 53. §-a értelmében eljárni és őt az első megintésben részesíteni”.

Nemde, Tekintetes Szerkesztő Úr, egészen más színen tünteti ez föl az intézetet főntartó egyházközégsz tanácsának gondoskodását? Nem várta az be még az első megintést sem, hanem elhatározta idejében nemcsak a tornacsarnok felépítését, hanem az elégtelen intézeti épület megoldását is, s csak a foganatosítás idejére nézve választotta el a kettőt egymástól. Nemde kitörte volna Ön is, Tekintetes Szerkesztő Úr, a tudósítás főnt idézett sorait, ha ezt a lényeges módosító előzményt annak idejében tudta volna? Én pedig milyen nagyon szívesen szolgáltam volna annak idejében is a főllégytelenséggel! De már hiába, most is be kellett annak bizonyulnia, hogy a bajoknak legeslegnagyobb része nem másból, hanem a kellő tájékozottság hiányából származik. Csak legalább más lapok át ne vennek a közleménynek ezt a banális tévedésnek alapul részét s tovább ne terjeszteniék egymásunkról azt a hírt, mintha nyilvánosság jogának elvesztéséhez is közt állott volna; mert, ha még ez is megtörténik, ki lesz akkor ezen egészen alaptalan hír terjedéséért felelős, a tudósító-e, vagy a felelős szerkesztő, vagy az igazgató?

A mi a második, a „Tornacsarnok” jelszó alatt megjelent közleményt illeti, annak is alkalmazni kellett volna a szerkesztői törlést. Ez persze csak az én egyéni véleményem, de a legokosabb van rá, hogy ki mondjam, hogy én ezen közleménynek azt az egész részét, mely így kezdődik: „De ha már lesz tornacsarnok, ... legyen ott rendszeres oktatás is” ... és terjed addig: „... bizzuk rá a baj orvoslását” ... azokra, a kikhez tartozik (akarta talán írni a „beküldő”) — mind kitöröltem volna; hogy miért? röviden elmondom.

Az a határozat, amelyben az egyháztanács a tornacsarnok építésének szükségességét, sőt sürgős voltát is kimondta, előzményül szükségképen magában foglalja már azt is, hogy a tornatanításnak eddigi hiányait ismerik ki, a kiket a dolog első sorban illet, hiszen éppen ezeken a hiányokon akarnak, készek is, fognak is segíteni; a közleménynek ezen hiányok föl említésével foglalkozó része tehát valóságilag és után köpönyeg.

Az a taglatás pedig, a melyet az, úgy látszik szakértő „beküldő” a tornatanításnál jövőben követendő beosztásról, módszerről ísmeret, ha egészen új, eredeti, eddigelő ismeretlen volna is, még sem tekinthető irányadónak; mert ume a Tekintetes Szerkesztő Úrra hivatkozom. Ön is tudja nagyon jól, hogy hivatalból meg van már állapítva „A gimnáziumi tanítás terve és a reá vonatkozó utasítások” könyvében, és pedig ennek 152. lapjától a 163. j terjedő részében — tehát elég terjedelmesen és elég részletesen — az a módszer és beosztás, a melyhez alkal-

mazkodni nekünk annyira szoros kötelességünk, hogy ezek helyett a „beküldő”-nek utasításait irányadóknak el nem fogadjatjuk. Ezeknek a közlése tehát kárba veszett fáradság volt.

Szíves-örömmel kinyilvánítom azonban azt is, hogy a közleménynek a többi részéről, figyelemreméltó, méltányos, hasznos, tapintatos; a „beküldő”-t helyett szívesen aláírtam volna annak a többi résznek én is az egész nevetem, valamint hogy szívesen idezém most is az egészet, hogy aláírhasssam, ha attól nem kellene tartanom, hogy már eddig is nagyolja a lapjától általánosan igénybe vett tért a Tek. Szerkesztő Úr, a kinek továbbra is figyelmébe és jóindulatába is ajánlom intézetünk ügyeit. Tisztelettel Keckemet, 1888. évi febr. 28. én.

Tóth Antal,
a rom. kath. főgymn. igazgatója

A főtisztelendő Igazgató úr ezen „Nyilatkozat”-ának helyt adva, — a magam részéről kénytelen vagyok erre néhány megjegyzést tenni, — előrebocsátva, hogy mind a két közleményért, bár azokat nem is én írtam, de az én útanom jelentek meg, a felelősséget elvállalom; tehetem pedig ezt annál könnyebben, mert mind a kettő kompetens és megbízható forrásból kiderített be hozzám. A mi a neheztelt közlemények elsaját. t. i. „a rom. kath. egyháztanács üléséről” szóló tudósítást illeti, szívesen beismerem, hogy ott a tudósító nem tett különbséget a háromszori felszólítás és a megintés közt. De azért a tudósítás „dieseretes ügybizottságára való természetét” mellett sem foglalt valótlan, banális tévedésnek alapul hibás állításokat, mint ezt a nyilatkozat mondja. A tudósító az egyháztanács tárgyalásának impressiója alatt írhatta a közleményt, és midőn a háromszori felszólítást intésnek vette, igaz hogy tévedt, de azért nem lehet főnt elvitatni azt, hogy a tévedése mellett is az ügynek nem tett volna szolgálatot. Abban is teljesen egyetérték itt. Igazgató úrral, hogy „a bajoknak legeslegnagyobb része a kellő tájékozottság hiányából származik”. De hát ez eddig is így volt, azacsom mi úgy sem segítünk. Ami a „Tornacsarnok” című közleményt illeti, a „szakértő beküldő” ott sem teljesített oly fölösleges bírálatot, hogy azt lehetne rámondani „eső után köpönyeg”, mert talán éppen megfordítva áll a dolog, mert még eső előtt vagyunk akkor, mikor azon intézkedésekről van szó, melyek a jövőre vonatkoznak. Nagyon jól tudom, hogy az „Utasítások” a mervadók és nincs szükség a beküldő tanácsára, hanem azt is volt alkalmam tapasztalni, hogy az „Utasítások” gyakorlati keressitülvétele igen sokszor legyőzhetlen akadályokba ütközik. Teljesen igazat adok ft. Igazgató úrnak abban is, hogy a szerkesztő törlései „egyéni vélemény”-en alapulnak.

A „Nyilatkozat” utolsó kikezdesében foglalt, személyesen vonatkozó dicséretét — azt azonban kellő értékre leszállítva — öszinte köszönetet mondok, bár e dicséret öszinteségét kétségbe is akarnám vonni, illetőleg azt gúnynak tekinteni.

Én azonban még most is azt hiszem, hogy a neheztelt közlemények közléte által az ügynek talán több szolgálatot, mint kárt tettem. Részemről mindent el fogok követni, hogy a ft. Igazgató úrnak az ily érzékenykedésre a jövőben alkalmat ne szolgáltassak. A szerkesztő.

Színház, művészet.

A képkiallítás, mely Budapesten közelbbsé megnyílik, s melyről multkorik számunkban már megemlékeztünk, a magyar iskola legkiválóbb képviselőin kívül külföldi elsőrangú művészekből is tartalmazott fogfennmaradt, így például: Meissonnertől, Cabaneltól, a bécsi Makartól. Cabaneltól nevezetesen valamelyik Károlyi grófné arcképe lesz látható.

Eladott szinzigazgatói engedély, „Komlós József szinzigazgatóinak — olvasok a Budapesti Hírnaplóban — annyira beittott a keckeméti közönség partfogása, hogy — miként Ezzsa a maga apai örökségét — igazgatói konzesszióját 10. o. é. frtrét árba beosztotta s maga egyszerű tagnak állt be a vevő Fábán László társulataba”. Nem értjük, de nem is tudjuk el képzelni, hogy a nevezett lap honnan vette e hírt; valószínű, hogy talán csak tudósítójának hypnotikus állapotában szülemlett meg ez érdekes! ? újdonság, mert mi úgy tudjuk, hogy Keckeméten az ősz óta itt működő Balassa társulata aránylag jó partfogásban részesül. Ugyancsak idéztük lapban olvassuk, hogy Szabadhegyi Aladár ismét felszaporított társzigazgatónak s egy szöveggellett a miskolci színház elnyeréséről folyamodott.

A mult színházi hét két nevezetesebb előadást nyújtott: szombaton a Vasembert,

csütörtökön pedig Gerőffyné jutalomjátékát Ne vigy a kísértetbe adták. E két előadásra szorítottunk.

Az akademia a Teley-díjra méltatta legutóbbi pályázatán Csiky Gergelynek legújabb terméket a Vasember, tragédiát. Bíráról nagy dicsérettel halmozták e művet. Elmondták róla, hogy gyors és könyved honyodalommal bír, hogy eslekvénye világos és szerkesztet szabatos. Dicsérték különösen az első két felvonást, melyek biztos szinpadi hatásra számíthatnak és a két szerelmes története hat meg bennük; mindössze azt ismerték el, hogy a harmadik felvonás már lassabban fejlődik és a hőnek zordonsága uralkodik rajta, a másik apát és a szerelmes párt áldozván fel demokrata munkás gögijének. Az igaz, hogy ő is összehívta omlik össze fölöttük. Azt is hozzá tettekk volna bátran, hogy a természetesség hiányzik e daraból úgy az érzelmek, mint helyzetekre nézve. Nagy városhon, illetőleg nagy színházi közönséggel bíró városban, lehet vele többszörösen szűfolt házat csinálni; de az áll, hogy a ki egyszer megnézte, másodsor nem igen ki vánczik ismét látni. És épen így volt nálunk. A keddi előadás elmaradt, elmaradván a közönség.

Az előadás egyike volt a sikerültebbeknek. A czimszerphen (Bárdi) Balassa kiaknázta mindazt a drámai erőt, melyet e darab nyújt és a nyers munka-embert a hajthatatlan apát dicséretre méltólag szemlélyesít, sőt még dicséretesebben tette volna, ha szerepét jobban tudta volna. Nem egyszer volt alkalmunk tapasztalni, hogy a sugóra való támaszkodás szükségessége akadályozólag hatott rá. Edithet Kovács Margit, újonnan szerződött tag jászolta. A kisasszony megnyerő alak és jól játszott, bár nem kevésbé elfogultan. A második felvonás óta elfogultsága olvadni látszott, valószínűleg a nyert tapok alapján. Kiváló alakítás volt Komlóssy részéről a piperkőz, szellel bélt utjemes Várhelyi; jól esik a sok zordonság közt ez alak; mint a sivatagban az oázison a vándor, úgy pihen meg rajta a kedély. A vasember fiát, Andort, Bagi játszotta nagy igyekezettel és jó sikerrel. Elismerés illeti még a titkár (Bráz) személyesítőjét Mátyásit is. Aradi Szentgáli grófot gyengén alakította. Nem neki való e szerep.

Csütörtökön Gerőffyné Ilka jutalomjátékát Klárné A. Ilka „Ne vigy a kísértetbe” című hárfonyelvonás népszimkúvé adatott telt ház előtt. A darabról kevés mondanivalónak van; nagyon meglátszik rajta, hogy színész nő irta. — Helye betöltésai, melyek által szerző a hatást úgy szolván hajhászta, vonatkozó teszi a eslekvény fejlődését. Hogy többet ne mondjunk: már maga az a tény is, hogy egy sir szelén álló embert egy egész felvonáson keresztül a közönség szemé előtt gyötír, továbbá az: hogy a meggyilkolándó atya leánya éjjel azon pillanatban jön be az ablakon, (görög-tüznény világítás mellett) mikor a gyilkos végre akarja hajtani a bűnt — eléggé bizonyítja azt, hogy szerző a fősúlyt nem a jellemekre épített eslekvény gyors fejlődésére, hanem az érdekes helyzetekre s meglepő dableauxok alkotására fordította. Indokai gyengék s az erkölcsi igazságszolgáltatás, főleg a minden bűnök okozójával (Bujtorjáné) szemben teljesen hiányzik. — Az előadás határozottan a sikerültebbek közé tartozott. Kovács Margit, Gerőffyné, Aradi és Kovács mindent elkövettek, hogy a darab sikerét biztosítsák. Megfelelt szerepének öv. Kovácsné is, de Mátray csaknem az unalomig egyhangú volt. A legnagyobb elismerés Gerőffyné mellett kétségkívül Kovács Margitot (Eszter) és Kovácsot (Kenderessi) illeti, kik a nehéz alakítást igénylő szerepek — itt ott határozott drámai hatást is kelte — megfelelték.

Irodalom.

Két elbeszélés foglalja el a Singer és Wolner kiadásában megjelenő s oly kedveltségű Egyetemess regénytár legújabb kötetét. Szerzője Kazár E. ml. Két olyan különböző tárgyú, különböző hangú elbeszélés, mintha nem is ugyanegy toll irta volna, de ugyanaz az egy toll épen a különböző tárgyhoz alkalmazkodott. A „Lég és föld” maga egy kisebb regény, az élet küzdelmeinek, a fővárosba kerülő ifjúságnak rajza, erős vonásokkal. Egy fiatal ember és egy fiatal leány története van elmondva benne, kiket a mindennapi életfolyása egymás útjába állít, s kik egyenes boldogulásának akadályai lesznek, noha vonódnak egymáshoz. A nagyvárosi élet komorságában vesz el a két főalak fiatalágának öröme, szerelmének idylle és megsemmisült életcélok is. A drámai helyzetekben annyira változatos elbeszélés. A kitörült évek” című novella követele könnyűden írva, folyton bonolyódó mésevel, mely egy titokzatos eset körül szövődik, s az olvasót abban a hitben tartja, hogy a rejtelet kitalálta, pedig a szerző egész másképen fejté meg, s a megfejtésel

két régi jó barát és egy szerelmes pár szívét hozza közvetlen közelségbe. A két elbeszélés díszes viros vászonkötésben 50 kr.

Az „Eredeti Magyar Daltár” II. évfolyamának 2-ik füzeté megjelent érdekes tartalom és csinos kiállításban Szerkesztői Hoós János Déván. A füzet a 94—100. szám alatti dalokat tartalmazza, a melyek tartalma egy régi irányú Hallgató Magyar. A zeneirok közül az alábbiak vannak képviselve:

Szöllősy Attila, Beleznay Antal, Ifj. Donáth Lajos, Gaál Ferencz, Dankó Pista, Dr. Angyal, Armand és Hoós János. — E zenei folyóiratot, mely e téren egyedül áll hazánkban, úgy ósósága, mint érdekes tartalmánál fogva is a legmelegebben ajánljuk a magyar zene kedvelőinek.

Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Megjelent „A m. kir. igazságügyminiszterium felügyelete alatt készített Utb. igazítás a magán végrendeletek készítéséről”. Az útbaigazítás eredeti szövegével, magyarázattal, iratpéldákkal, curiai döntvényekkel irta Kassay Adolf. Nagy könnyebbséget nyújt e mű azoknak, a kik a végrendeletekkel foglalkoznak. Ara ezen gyakorlati hasznú füzetnek 25 kr. Postán bérmentve küldve 30 kr. Megrendelhető Hájós Ede papirkereskedésében és könyvkiadó hivatalában Budapest, IV. ker. Kálvintér 5. sz.

Kérelem hazánk íróihoz!

„A magyar könyvkereskedők országos egyesülete” 1886. évi március hó 6-án tartott választmányi ülésében a kiadásában nem régen megjelent Petrik G. „Magyar könyvszet” 1860—1875. folytatásának vagyis „Magyar könyvszet”-nek 1877—1885. kiadását határozta el, melynek szerkesztésével engem bízott meg.

Most, midőn a munka szerkesztésével teljesen elkészültem, bibliográfiáknak minél teljesebbé és megbízhatóbbá tetele céljából tisztelettel felkérem mindazon t. hazai írókat, kik az 1876—1885. évek alatt irt, fordított vagy szerkesztett műveiket magy adták ki, vagy e becses műveikből egy-egy példányt hozzáam beküldeni, vagy a mű teljes címét velem közölni sziveskedjenek.

Megjegyzem, hogy a szerkesztésem alatt megjelenendő könyvszet nemcsak az 1876—1885. évek alatt megjelent műveket van hivatta felsorolni, hanem feladatomból tüzven magamnak azt is, hogy a már megjelent 1860—1875. évi Petrik féle könyvszetet mutatókönyv hiányait is pótoljam, e végből az oly munkák szives beküldését is közzévettem, melyekről meggyőződést szerettek az érdekeltek, hogy az idézett könyvszetben nincsenek felelítve.

A bibliográfiáknak hivatása minden irodalmi terméket — ha még oly jelentéktelennek látszó is — felsorolni, emelőgva a teljes magyar bibliographia érdekében ajánlom kéresemet hazánk t. íróinak becses figyelmébe.

Esztergom, (Viziváros) 1888. február havában. Teljes tisztelettel
Kiszlingstein Sándor, könyvkereskedő.

KÜLÖNFÉLEK.

— Káv-uzsonna. A „Rongyos Egyet” által február hó 24-én rendezett kávé-uzsonna, vagy jobban mondva, Kun Nina nénék a rongyos egyet iránti fardhatlan igybugzalom szokatlan nagy számú közönséget gyűjtött össze az „Olvasókör” helyiségében, melynek vén falai jó ideje nem láttak együtt annyi szép hölyget, kik valóban rózsás-kertvé varásolták a kör termet. Bizony még azok is, kik már az ifjúság délen túlvannak és kávé-uzsonnán megjelentek, nem bánták meg, hogy eljöttek, mert egy kellemesen eltöltött est, sőt éjszaka emlékeivel távozhattak. Az uzsonna 5 órákor vette kezdetét, ennek elköltése után 7 órákor a fiatalok tánczra perült. A négyeseket 26 pár tánczolta; midőn a fiatalok a kolomban harezra készen felállott, tudósítóknak a jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyezni: Antal Mariska, Böka Erzsike, Dániel Etelka, Domján Ilonka, Fekete Rózsa, Fekete Ida, Mónus Aranka, Mayerfi Juliska, Molnár Mariska, Molnár Zsuzsika, Nagy Erzsi, Szokolai Ida, Szimonides Hermin, Szabó Berta, Tóth Mariska, Vajda Nina, Zimay Mariska, Zombory Ida; Antal Péterné, Beretvárs Pálné, Benárdné, Csillery Kalmánné, Darányi Ferenczné, Deák Gyuláné, Deák Lajosné, Farkas Ignáczné, Fekete Istvánné, öv. Fekete Jánosné, Molnár Jánosné, Hajagos Józsefné, Pócsy Györgyné, Dr. Széless Józsefné, Dr. Szabó Lászlóné, Papp Sándorné, Szabasztiani Károlyné, Tóth Lászlóné, Tormásy Mihályné, Zombory Lászlóné, Zimay Károlyné, Vajda Gyuláné, stb. A mulatság reggeli 4 óráig tartott, s mikor az utolsó esárdás után Andriksér rázendítették a Rákóczi, bizony szívünkbe nyilatott a válás fájdalma, s nem egy oly forma

megjegyzést hallottunk: de jó volna ha örökké tartana s a ki nem mondta, bizonyosan gondolta.

— A „Felvasó Társaság” folyó hó 10-én, azaz jövő szombaton tartja negyedik felolvasó estélyét a kegyesrendiek főgimnáziumának nagytermében. Felolvasni fognak: Páthy Károly, polgári leányiskolai igazgató „A visszhang”-ról és Dr. Perényi József, főreáliskolai tanár „A fűző”-ről. Az előadások 4 1/2 órák kezdődnek. E felolvasásokra felhívjuk a közönség figyelmét.

— Néhai Hornyik János városunk volt főjegyzője — mint tudjuk — „Pusztaszer története” — „Kecskemét város története” című munkáinak készletben lévő példányait végrendeletileg a város tisztviselői nyugdíj-intézetének hagyományozta; ezen hagyomány a város részére át is adatott s értékesítéséről gondoskodva leendő. A most említett hagyomány kivételével könyvtárát két kiskorú unokájának hagyta s ezen hagyaték részükre szintén átadott. Most az említett két örökös képviselőletlen a gyámhatóság jóváhagyásával a könyvtár megvételre a városnak felajánlott. Kétséget sem szenved, hogy a város, már csak a boldogult iránt való kegyelestől is, méltányos árban hajlandó lesz a könyvtár annyival is inkább megszerezni, mert ez által a város könyvtárát maradandó becsléssel műveléssel fogja gazdagítani.

— Tea-estély. A helybeli jótékony nőegylet folyó hó 10-én, azaz szombaton a Kaszinó termeiben tea-estélyt rendez, melyre a t. közönséget ez úton tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Külön meghívók nem adnak ki. Belépődíj vacsorával együtt 1 frt. Kezdeté 1/8 órák.

— Hymen. Brillmayer Anna k. a. t. polgári leányiskolánk volt kitünő növendékét, városunk társadalmi köreinek volt egy kedves alakját, ki jelenleg Balassa Gyarmaton polgári leányiskolai tanító, febr. hó 15-én eljegyezte Kubinyi Kubányi Lajos, földbírtokos és festő. Tartós és zavartalan boldogság kísérje és frigyét!

— Hangverseny. A helybeli izraelita nőegylet, mint halljuk, a jövő hó elején egy már nagyobb szabású hangverseny rendezését terve, mely programjának érdekes és változatos összeállításánál fogva igazán kellemes meglepetésben fogja részesíteni városunk közönségét. A hangverseny felolvasással is lesz egybekötve, melyre a választmányának Kiss József, hazánk hírneves költőjét sikerült megnyerni. A jótékony cél iránti tekintetből Kecskeméti Glaser Berta és Szemző Sándornak örökös duett énekeikkel, Hacker Lajosné úrnő zongorajátékával fog közreműködni. Gallia Béla, egyetemi joghallgató a felolvasónak egy költeményét fogja elszavalni. A városi dalárda is közreműködik és a műkedvelői zenekar kíséretében elő fogja adni gf. Zichy Géza „Serenade”-ját, mely a zenede javára rendezett hangversenyen oly osztatlan tetszéssel és lelkesedéssel fogadtatt. Valóban elismerés illeti az izr. nőegylet választmányát nemcsak azért, hogy újból bizonyosságot adja annak, hogy a jótékony cél iránti tekintetből tenni és cselekedni is tud, hanem azért is, hogy oly ügyesen, és annyira tapintattal tudja jótékony működése iránt az érdekeltséget felkeltetni. E hangverseny műsorát a jövő hét folyamán fog szétküldetni.

— A kecskeméti vadásztársulat f. évi február hó 26-án tartotta szokásos évi rendes közgyűlését. A választmány bejelentette jelentését az egylet vagyoni állásáról és tagjainak számáról: e szerint az egyletnek a múlt évi bevételét 2848 frt 64 kr., kiadásait pedig 1903 frt 06 kr. tesznek; az egylet vagyona készpénzben és követelésekben 1187 frt 24 kr., tagjainak száma jelenleg 99. A választmány jelentésének tudomásvételé után a tisztújítás eljött meg; elnökül: B. Kiss Ferenc, alelnökül: Széless József, jegyzőül: Ulrich József, pénztárnokul: Gyenes György, ügyészül: Darányi Ferenc választották meg közfelfelkeltással; választmányi tagok lettek: Antal Péter, Gyulai Antal, Gyenes István, B. Kiss Aladár, Lehoczky Gyula, MAYER János, Murakózy János, Murakózy Gyula, Pacsu Mihály, Vágó László, Zsitvay Béla, Juhász Gyula, Patai Samu, Miltényi Anrél, Magyar Pál és Sárói Szabó László. Ezután elhatározott, hogy a társulat a düvadász iránt — mint eddig is — a szokásos díjakkal fogja jutalmazni, továbbá hogy a társulat a kutyák kolonozásának szigorú foganatosítása végett a városi elöljáróságot fogja megkeresni.

— Színészeink mielőtt Istenhozzádót mondanának a téli szállásnak s útnak indulnának a hosszú tél után nyaralni, betekintettek a város tanácsához is egy alázatos instencziával, melynek tárgya subvenció. Iparoktató tenni, a mit tehettek, juttott segély már érdemteleneknek is, azt hiszik a kérelem nem talál süket fülekre.

— Halálhírek. Részvételt vettünk hirt azon veszteségről, mely Gyenes Gyula urat és családját érte. Kis leányuk, a 36 napot ért Paula t. hó 1-én meghalt. A kis halott temetése pénteken délután 4 órák ment

végbe. A szülők fájdalomának némi enyhítésül szolgáljon az általános részvét, melyben mi osztozunk. Áldás lengjen a kis halott emléke felett!

— Minek az a városi adó? Mondják sokan, talán az urak teszik zsebre? De akik így beszélnek nem gondolják meg, hogy csak seged 700—800 frt ára és csak eziről-seprő 51 frt ára kell évenként a városnak. A szeg és eziről-seprő pedig oly jelentéktelen portéka, hogy még a privat személyek háztartásában is alig vetetik figyelembe.

— Tánctulajosság. A helybeli ref. főgymn. ifjúsága — a jogszáblányes sikere által buzdítva — lelkes mozgalmat indított körében és elhatározta, hogy folyó hó 24-én táncgyűlémet rendez, mely tekintve, hogy a dunameléki ref. „Tanári gymegylet” javára rendeztetik — és így jótékony célt tűz maga elé — méltó, hogy a közönség részéről is pártolásban és támogatásban részesüljön. A rendező bizottság tagjaiul választottak: Huszták István, elnök. Ozváth József, ellenőr. Ötvös János, pénztáros. Bauer Henrik, Gyenes János, Kiss Gyula, Molnár Zoltán, Pólya László, Szeméredy László, Goldner Béla, Horváth Géza, Molnár Tóni, Pátkai Sándor, Rimóczy István, Wojnarovits Sándor.

— Kútak bekerítése. Hasztalan volt a lapok felszólalása, a gazdák és szülők figyelemztetése, hasztalan a hatóság által kiszabott büntetés, a városi kútkutak csak nem kiméltették meg a durva név rongálásától. A szivattyús kútak egyes alkatrészeit elveszték, vagy összetörték s a tettest alig egy pársonz lehetett kikapcsolni. A városi tanács megóvándó a közönséget azon kellemeletenségtől, hogy sokszor napokig az érintett rongálás miatt nem kaphatott vizet, elhatározta, hogy a szivattyús kútkat téglaállal építendő kútházakkal véteki körül oly formán, mint az a város háza előtt lévő szivattyús kútnál látható. A csuira azonban nagyobb figyelem lesz fordítandó.

— A székélti uszoda ismert fürdőszolgája Meráz Antal, népszerű nevén a Tóni, ajánlja magát eszós rheumás betegeknek masszázásra, hidegvizes begöngyölések, lepedő frottoirások végrehajtására. O a Dr. Fischhoff és Dr. Vaskovics fel. budapesti hidegvizgyógyintézetekben, mint fürdőszolga, több évig volt alkalmazva s az újabban oly hathatósan elismert massage-kúrát s a hidegvizkúra kezelési módjait alaposan el sajátította. Városunkban, a kiknél működött, általában dicsérik ügyességét s így részünkül bizvást ajánljuk a közönség figyelmébe. Értesítésként részre eltagd S. S. S. Pál, szabómester a Nagy-budai-útlezaban.

— Halálhírek. Városunk területén a halálhöz az utolsó két hónap alatt csaknem ijesztő mérveket öltött, mert januárban 212, február hónap pedig 211 haláleset fordult elő, tehát összesen 423, mely számban az 1-től 5 éves korig elhaltak január hónapban 112, februárban pedig 118-al vannak képviselve. Az orvosi látletek szerint a kanyaró és a roneselő toroklob járványyszerű jellegét az idő szerint már elvesztette és így remélhető, hogy az egészségi állapot tetemesen javulni fog.

— Nyilvános kőszét és nyugtázás. A helybeli kegyes tanítóréndiek templomában építendő orgona javára következő kegyes adományok folytak be: Dömötör Sándor 20 frt, Pöcsy György 5 frt, Bödog Alajos 1 frt, Gyenes Sándor 5 frt, Adler Károly 3 frt, Bábiezky Józsefné 1 frt, özv. Szegedi Gáborné 2 frt, ifj. Bánó Gergely 1 frt, Gyenes fia 10 frt, Katona Zsigmond 5 frt, Arányi Ágost 5 frt, Láber Károly 3 frt, Darányi Ferenc 5 frt, Tassy Irma 3 frt, Tassy Pál 5 frt, Korioszásy János 2 frt, Talapkovics Vazul 1 frt, Dr. Csabay Géza 1 frt, Papp Sándor 5 frt, Szegedy György 1 frt, Dékány István 1 frt, Klein Gyula 1 frt, Szabó Márton 1 frt, Nagy Imre 1 frt, Györfly Balázs 1 frt, Molnár János 5 frt, Bóka Zsigmond 30 kr., Wittmann Károly 2 frt, Schubert Antalné 20 kr., Farkas Ignác 5 frt, Machleid Alajos 2 frt, Ág Károlyné 2 frt, Tomaskó Antal 1 frt, N. N. 80 kr.

özv. Kovács Lászlóné 5 frt, Kovács Julianna 5 frt, Dömötör Istvánné 10 frt. Összesen 129 frt 30 kr. Fogadják a nemes lelkű adakozók alulirt leghálásabb köszönetét. Kecskemét, 1888. márcz. 1-én. Arányi Béla, ház-főnök.

— A Rongyos Egyesület javára Márczius 2-án Krisszán József úrnál gyűjtött 2 frt 60 kr. adományt vettünk. Fogadják a nemesszivű adakozók és közlésben adományok nyilvános nyugtázását s az egyesület köszönetét. Kecskemét, 1888. Márczius 3. Fördös Dezső, pénztárnok.

— Köszönetnyilvánítás. A jótékony nőegylet alelnöke, B. Kiss Györgyné úrnő tudomására jutott, hogy Kalocsai Mátyás polgártársunk egyidőben a Csongrádi-nyugy-útlezi legelső gazdák becsületés és szorgalmas kovácsmestere és neje minden ápolás és élelmiszer nélkül betegen fekszen a Kisesongrádi útlezi 34. számú roz zant épületben. A nemes erelmű nő személyesen nézte meg a helyszínen a nyomort s azonnal jelentést tett az elnök Gáll Ferenczéné ú Nagyságának, a ki e segélyre szorultaknak 5 forintot azonnal utalványozta és azt saját pénzéből előlegezte is. Nemes tettekkért fogadják a fent nevezettek forró köszönetét.

— Népmozgalmi statisztika. Városunkban február hó 19-től 25-ig születtek 41-en; 23 fiú és 18 leány; meghalt pedig 45, ezek közül finemű 22, nőnemű 23.

Közigazdaság.

Az utolsó évtized legkeresettebb, mondhatni legdivatibb mezőgazdasági terménye a „legkorábbi székelyi tengeteri”. A m. k. földmívelési miniszterium, különböző gazdasági egyletek és tanítványok által eszközölt összehasonlító kísérletek megállapították, hogy e tengeteri minden más létező tengeteri fajnál sokkal korábban megéri. Annnyira gyors e tengeteri fejlődése, hogy például a biharmegyei gazdasági egylet 1878. évben eszközölt termelési kísérlete alkalmával Április 14-én elvetettván, Július 16-án a nagyváradi termény-kiállításra már megérve mutatottat be, és e napon újra vetettván, Október 6-án, a b. csabai kiállításra, e második vetésből is ért esővek mutatattak be. Tehát a legkorábbi székelyi tengeteri egy és ugyanazon évben kétszer ért meg, míg a hasonló kísérlet alá vet Cinquantino és más korai fajok második vetése nem is szemet.

Bő-térmet voltára nézve legyen elég fölemlítenem a „Magyar Föld” című szakkalap 1883. évi 226. számában Nagy Iván ír által közölt adatait, mely szerint a Bakony alatt eszközölt összehasonlító kísérletnél az utasításom szerint mivel székely tengeteri 700 □ öl területről 10 hectoliter kifogástalan minőségű szemet adott; míg az ugyanakkora területen mivel közönséges magyar tengeteri hozama alig 5 hectoliter közép minőségű szentermes volt. Hivatkozom továbbá a nagyváradi kir. gazdasági tanítványt jelentésére (Lásd „Mezőgazdasági szemle” 1887. évi III. számát), mely szerint az ottani kísérletnél következő eredmény mutatkozott, 1 cat. holdra számítva:

Székely tengeteri 2464 kilo = 30.80 hectoliter szem. Cinquantino 1713 = 21.40 „ „ Pignoletto 1184 = 14.80 „ „ Egyéb tulajdonaira nézve e tengeteri élénk sárga színű; szem hectoliterenként 78—80 kilogram súlyos; kórója vékony és takarmányozásra kiválóan alkalmas. Minden tulajdonát összegezve, azt jegyzni meg róla a biharmegyei gazdasági egylet titkári jelentése a „Bihar” 1879. évi 31-ik számában, hogy a „Székely tengeteri” bámulni való!

Meglepo eredményeket mutatott fel e tengeteri Oroszországban is, hova 8 év óta ismételtlen nagyobb mennyiségű vetőmag rendeltek.

A legkorábbi székelyi tengeteri különösen két irányban megbecsülhetlen. Először ott, hol bármely körülmény miatt csak későn lehet vetni, ősszel pedig korán jó a dér, s így más faj tengeteri nem érnek

meg. Másodszor ott, hol tarlójába ősi búzát akarnak vetni. Sőt korai vetése mellett, meleg és kővér talajban még repeze is vethető utána.

És hogy érteke csakugyan rendkívüli bizonyítja az is, hogy az országos kiállításnál nagy érem alantírtak e tengeteri meghonosításáért és kivitelképességeért lett megítélve. Mert ha számításba vesszük, hogy a kiállítási érem becslésnek fokozata az odatéltlen indokolásában áll: és hogy a meghonosítás jutalmazása s a kivitelképesség egyhangú elismerése a becslés legmagasabb fokozatát jelzi: fölélegesen tünik fel a „legkorábbi székelyi tengeteri” megbecsülhetlen voltáról még több adatot is fölemlíteni.

Meg kell említenem azonban egy körülményt, mely az utolsó két év kísérleténél merült föl s mely hivatva van a székely tengeteri egy újabb irányban is kiválóan kerestető tenni.

Megállapítottott ugyanis, hogy a „legkorábbi székelyi tengeteri” csalámadé termelésre is mindenképpől első rangú tengeteri faj.

A székely tengeteri, korán vetve, már Június végén kasza alá nőtt; ekkor, ugyanazon talajba másodszor is elvetve, Október közepén másodszor is teljes csalámadé kaszálást nyertünk s két kaszálásnak összes hozama mindig meghaladja a legjobban sikerült lófogy vagy caragna tengeteri hozamát is, melyek — a mi egyáltalán is talaj-vizonyaink között — ugyanegy évben és ugyanazon talajon nem nőnek kétszer kasza alá. A mi pedig a csalámadé minőségét illeti, ez a székely tengeterinnél messze legfőbbül áll, mert a marha éven semmi izéket sem hagy belőle; bevermelési eljárásnál pedig sokkal jobban letapható, mint a vastag kórójú fajok.

Ezen tekintetben is hivatkozom a m. óvári kir. gazdasági tanintézet jelentésére (Lásd: „Mezőgazdasági Szemle” 1886. évi XI. szám), mely szerint a székely tengeteri az eddigi kísérlet alá veti tengeteri fajok között csalámadé termelésre nézve is első helyet érdemel.

Végül hivatkozom a hohensheimi kísérleti telep jelentésére (Lásd: „Württembergisches Wochenblatt für Landwirtschaft” 1887. évi 5-ik számát), mely szerint a székely tengeteri még az ottani hideg égjál alatt is bámulatos eredményt mutatott fel.

Ezen tengeterinek eredeti termelésű, fajtisza vetőmagva felelősség mellett kizárólag csakis nálam (Szombathalván, Ulvarhelymegye) szerezhető be. Szent Királyi Árpád.

Piaci árjegyzék.

Márczius hó 2.
Tiszta búza németmázasánként 6.50 krtól 6.60 krig.
Készler 5.10 5.30
Rozs 5 5.10
Arpa 5.50 5.70
Zab 5.50 5.60
Tengeteri kecskeméti mm. 5.50 5.60
Köles 7 7.30
Krumpli 2.50 2.50
Szena 2.70 3—

Sertésvásári jelentés

első magyar sertésüzlet és kölcsönös-üzletű részvénytársulatnak.

Budapest-Köles, márczius 2.
Heti állomány: magyar val. árú 217-399 kg.
nehéz 51 1/2 kr., 18-20 kr. köz. nehéz 50-51 kr., óvög 300 kg. nehézs. 50-50 1/2 kr.; vidéki szűcs 49-50 kr. szűcsiben: szűcsök 49-51 kr., romániai 50-51 kr.
Egyéb árak: Kukorica 5.90 krt., arpa 5.90 krt.
Heti állomány: febr. 24. marhái 78,850 db.
Feltűnő: alvidéki kóvér 929 db.
sovány 399 „
Szerbából 518 „
Romániából 445 „
M. Államvasúti kóvér 1307 „
Köles 7— „
szűcsök 492 „
Videki 316 „
8,406 „
87,256 db.
Hétfő: Felvidékre 566 db.
Erdélyre m. h. 319 db. 1319 „
Csehországba 274 „
Bodentlach 151 „
Rauka 73 „
Budapesti fogyasztás 2865 „
Költökei 150 „
Magyar Államvasútnál 75 „
Kőbányai szel. 300 „ 5,773 „
Marad állomány 81,473 db.

Felolós szerkesztő: HABINA JANOS.

ÚJ VASKERESKEDÉS.

Van szeresem a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben a bazárban egy

vas-, szerszám-, konyhaberendezés- és festék-kereskedést

a „Lakatosinaszhoz” czimezve nyitottam.

Több évi tapasztalataim e téren arra indítottak, hogy üzletemet a jelenkor igényeihez képest felzserelhessem és az itteni n. é. közönség becses igényeit kielégíthessem. Dús rakomány tartok bútort, épület- és löszerszám-vasalásokban, bútorfaragványok- és furnirokban. Továbbá felhívom az igen t. tanuló ifjúság szives figyelmét lombfűrészeimre és minden hozzá tartozó alkatrészekre, melyeket gyári árban számítok.

Magam a n. é. közönség pártfogásába ajánlván, mely tisztelettel

Gyulai Nándor.

Házassági ajánlat!

Ösem számára, ki Budapesten nagykereskedő nagyiparos, kinek üzleti jó hírneve egy a fővárosban, mint a vidéken mint elsőrendű ismeretes, ki vagyonát saját maga szerette, jelenleg 37 éves esinos kül-ejű s 10 hónap óta özvegy, ezen úton óhajtanék hitestársat keresni. Kívánatik egy 24—35 év közti hölgy, legszívesebben vidéki, — mintán boldogult neje is az volt — 25—30,000 frtnyi hozományjal, mely azonban nem okvetlen készpénzben kell hogy legyen, hanem fekvőségben is, azonkívül jó nevelés és házfasság, ha gyermektelen özvegy is. Azon tisztelt hölgyek, kik egy boldog házasságot kívánnak, forduljanak teljes bizalommal arczképpük melléke mellett — melyet visszaküldöm — „Nagy bácsi” cím alatt Haasenstain és Vogler hirdetési irodájához, Budapest, Dorotya-útlezi 12. Titoktartás becsületbeli dolog a kívánatra arczképpel én is szolgálok. 36 (3-3)

Eladó ház.

Alulírott a nagy-halasi-útczában, I-ső tized, 25-ik számú házát, mely áll 3 világos és száraz szobából, fürdőszoba, téli és nyári konyha, mosókonyha- és 2 kamrából, külön baromfiudvarral, szabadkézből eladja, esetleg nagyobbért elcsereéli.

Dr. Szombathy István,
tanár.

46 (3-1)

Tschinkel



kávé

Valódi

Tschinkel kávé

(Takarék- és fügekávé stb.)

A legjobb pótlék a magkávéhoz. Kellemes íz és nagy megtakarítás.

39 (10-2)

Valamennyi külföldi szerekkel előnybe helyezendők, a magyar közönségnél különben már a legjobb hírnévnek és fokozatos elterjedésnek örvendő, a külföldi labdacgyártók óriási reklámja dacára százezer esetben tíz éven át legjobban megkísérelt és több éveken át a bel- és külföldön nyert tapasztalatok nyomán, csakis növénykivonatból összeállított

Kárpáti egészségi labdacok,

melyek biztosan, minden káros következmények nélkül, nem erőszakolva, hanem minden fájdalom nélkül hatnak: eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomor-baj, felfúvódások, szédülés, fejtájtás, váltóház, aranyér, bőrküütsék és sárgaság ellen. Pótolja a keserűvizeket, melyek vizenyös ürülést eszközölnék.

Forakár: FRIEDRICH JÁNOS gyógyszerész **Malaczkán, Pozsony megye. Keoskeméten MOLNÁR JÁNOS** gyógyszerészénél.

Egy skatulya ára 21 kr., egy tekercs 6 skatulyával 1 ft 5 kr., nem bérmentes küldemény-nél 5 kr. bélyegzettel több. Ha a labdacok árához 20 kr. mellékeljük és az egész összeg postai utalvánnyal beküldjük, akkor a megrendelt mennyiség az összes bírodalombá bérmentve küldeték.

Legújabb hírlaitatok:

Tekintetes úr! Legyen oly szives nekem kétfel tekercset küldeni, mintán meg vagyok győződve az ön kárpáti egészség labdacnak kitűnő hasznáról.

Necpál, (Tarlóc-m) 1887. szept. hó 30-án. **Diabik Alajos,** segéd-egyző.

Tekintetes úr! Sziveskedjék nekem egy tekercset az ön kitűnő kárpáti egészség labdacából utánvétel nélkül küldeni. Tráca, Vorstadt község, Weinberge Nr. 69.

Tekintetes úr! Kérem, tessék nekem 10 skatulyát az ön kárpáti egészség labdacából küldeni, jó hatáskért már sokaknak ajánlom. Bécs, VI., Ufergasse. **Tisztelettel Zolner Pál.**

Tekintetes gyógyszerész úr! Mintán én nem dühök az ön kárpáti növényekből készült labdacoktól, kikérlek belőlük négy tekercset küldeni. Maradok alázatos szolgáló, tisztelettel Tóth János, kalapos mester.

Tekintetes úr! Ezennel felkérem ismét, — de meggyőződés, hogy az általam mérnök és kitűnő hatásként be-
ismert, az ön által készített vértető labdacok, amellyel a dühöz és más felebarátoknak is méltán ajánlom, kivül a sok székelyországi szenvedők, ezen nagybecsű labdacok hasznájuk, a szűz és a legjobb, jó étvágyuk is örvendnek.

Köszönettel a kérem postafordulával 12 skatulyával egy jó hasznát utánvétel nélkül küldeni. Cséh György, férj-aszó.

Tekintetes Friedrich úr! Kérem, legyen szives az ön kárpáti labdacából legelőször az ide mellékelte összegért küldeni. Mivel én már több éve használom, nem nélkülözhetem. Iszen tartok sokáig a szenvedő emberiség számára. Bukarest, 1887. szept. 23-án. **Kontz Ferencz.**

Tekintetes Friedrich János gyógyszerész úr! Már pár éve, hogy használom, de nemcsak magam, hanem másoknak is szívesen ajánlom labdacait. Sajnálom, de nem tudok többet küldeni. Debrecen, 1887. február 6-án. **Szpeczek Ede,** pótbanos.

Tekintetes gyógyszerész úr! Folyó év május havában egy jó barátom által ajánlva bajomról, t. l. bőrbetegségem-
ről ön kárpáti egészség labdacok, és azokból 6 dobozzal rendeltem, melyek alkalmazása után a bajom egészen eltűnt, danára a sok mindentelér szernek, melyet eddig használtam, egy sem volt sikerrel bajomnál. Tisztelettel Kúrtó Károly.

Igen tisztelt Friedrich úr! Sziveskedjék 2 tekercset kárpáti egészség labdacából megküldeni, azoknak jó hatá-
skért nekem meg vagyok győződve. Bécs, 1887. január hó 7-án. **Hottinger Jakob.**

Tekintetes gyógyszerész úr! Sziveskedjék roám névre nélkülözhetlen kárpáti labdacából 3 tekercset utánvétel
megküldeni. Mivel már sok éven át gyomorgörömböm szenvedtem és j-hatású labdacok bajomat segítik. Iszen tartok
önt egészségem, hogy még sok szenvedő emberiség segítségére lehetsem. Oudot, 1887. január hó 20-án. **Totzel Mátyás.**

Tekintetes gyógyszerész úr! Kérem, legyen szives 4 tekercs kárpáti egészség labdacok küldeni. Legelőször nekem
druem magam, hogy ezen ön jó labdacait használhatom; talán már meg is halltam volna, ha ön labdacait nem hasz-
nálom volna. másoknak ajánlva mindenki dicséret a jóhatású labdacait. Tisztelettel Szolten Vilma.

Tekintetes gyógyszerész úr! Kérek ismét 5 tekercs azon jóhatású kárpáti egészség labdacokból, melyek nekem
hasznosak a mig csak élék, ki sem hagyom fogam lázamat, mert mit nekem, egy a real-doma névre igen hasznosak.
Kulpó, 1887. január hó 12-én. **Reinard János.**

Tekintetes gyógyszerész úr! Legyen szives ismét háromszor is egy tekercset kárpáti labdacából küldeni, mert
munkám nagy hatással voltak roám és családomba névre, a egy időnyúlásban levő betegre névre is; azért az
Istenről nagy áldást kívánok és sokáig dicsőre gyógyszerész urat. Emlérem, (Pozsony-m) 1887. márc. 20-án. **Varga József.**

Tek. gyógyszerész úr! Kitűnő hatást jó labdacokból sziveskedjék postafordulával két tekercset küldeni. Nagy-Szeben, 1887. március 5-én. **Hart Gábor,** m. kir. pénzügyi biztos.

Tekintetes gyógyszerész úr! Ön kárpáti labdacával és azok hatásával már hosszabb idő óta megismerkedtem és
azokat vidákságra a Bátonm melletti a ajánlom, ezért még tartom, hogy magam és ismerőim számára most éven
többször hasznom, legyen azal elismerem, hogy jóból rendeltek 5-6 tekercset utánvétel mellett. A gyára szívesít kérvé,
vagyok tisztelettel. Tapolcsán, (Zala-m) 1887. január hó 20-án. **Hardy Gábor,** lakosnémet miniszteri hivatalos-t.

Tekintetes gyógyszerész úr! Legyen szives ismét egy tekercset az ön jóhatású kárpáti egészség labdacából posta-
utalvánnyal megküldeni. Mivel én már több éve használom, nem nélkülözhetem. Iszen tartok sokáig a szenvedő emberiség
segítségére lehetsem. Janosvára, 1887. június 10-én. **Tóth János.**

18 (8-3)

Gazdák figyelmébe!

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági géppárra ajánlja számtalan ki-
állításokon kinttettett

legújabb sor- és szóravető-gépeit,
egy-, két- és háromvasú ekéit, aozél-
fogó fogas- és lánosboronáit, úgy mint
mindenféle egyéb gazdasági gépeit a legelő-
nyösebb feltételek mellett.

Raktár és állandó kiállítás

Bleyer Adolfnal,

(Szécsényi-útcza 2. szám),
kivánatra képes árjegyzékkel készséggel
ingyen és bérmentve szolgál.
3 (26-5)

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi
hatóság részéről közhírre tétetik, hogy Zsolnai Gábor
végrehajtónak **Kilma Ferencz** végrehajtást
szennedő ellen 23 ft 20 kr. tőke és jár. iránt folya-
matban lévő végrehajtási ügyében a p-kerékgyűzhi
17. sz. tjkéven 492 rsz. a foglalt felében Kilma
Ferencz végrehajtást szennedő, másik felében vele
Kerecsosvári Mária nevű álló, az 1881. évi 60. t.-sz.
156. §. d) pontja értelmében azokban egészen elár-
verendők házály, a helységben tartozékjával együtt
316 ft kiküldési árban az 1888. évi má-
jus hó 14-ik napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen
határozó, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségé-
ben megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg
megállapított s a hivatalos órák alatt e telekkönyvi
hatóságnál, valamint Kerekegyház község házály
megtekinthető feltételek mellett a kiküldési árban alul is
eladandó fog.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési árul
szelőp becser 10%-át készpénzben, vagy ovadé-
költségek értékpariban a kiküldött kezéhez bantapénzzel
előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi
hatóságnál 1888. február 2-án.

Bogoss Endre,
kir. törvényszéki bíró.

45 (1-1)

Árlejtési hirdetmény.

A város törvényhatósági bizottsága által a
mult év folyamán már részben felépült 2-ik
kerületi iskolának ez évben a Kanyar-útczai
része is felépíteni határozatván: az építkezésre,
mely költségvetésileg 13,287 ft 46 kr. ban van
előirányozva, a tanács részéről ezennel zártaján-
lati versennyel egybekötött árlejtéshirdetetik.

Az árlejtés a városháza tanácstermében,
f. évi március hó 27 ik napján d. e. 9
órákor tartatik meg; mely határidőig az árlejté-
s megtartásával megbízott Fekete I-tván ta-
nácsnoknál írásbeli zártajánlatok is beadhatók.

Vállalkozni szándékozók az árlejtés meg-
kezdése előtt, készpénzben vagy elfogadható
értékpapírokban, 1330, szóval Ezer három-
száz harmincz frtot kötelesek bantapénzzel le-
tenni; ugyannyi bantapénz esatolandó a zárt-
ajánlatokhoz is.

Kellő bantapénz nélkül az árlejtéshez senki
sem bocsajtatik; s az elegendő bantapénzzel
el nem látott, vagy elkévsé beadott és utólag
tett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az épület terve, költségvetése s a vállal-
lati feltételek, a város mérnöki és építési osztá-
lyánál bármikor megtekinthetők.

Egy alkalomból közhírre tétetik, hogy az
építkezés miatt lebontandó Szabó Márton-
és Gyöngyi Anna-féle házépületek anyagai külön-
külön, egészen, vagy egyes részekben, ár-
verés útján eladandó; s erről körülményes ér-
tesítést a gazdasági osztálynál nyerhetni.

Kelt Kecskeméten, az 1888. évi február
hó 27-én tartott tanácsülésből.

Gyenes Bertalan, Lestár Péter,
jegyző. 44 (3-1) polgármester.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

sodrony-szövet- és fonat-gyáramban

NAGY-KÖRÖSÖN

jutányosan lehet kapni **sodrony-
ágybetéteket, kocsilüléket és szabadalma-
zott üléseket,** melyeket mint kerti padot és kocsilülét lehet használni, új találmány **vas-
ágyakat** sodrony-szövet aljál és **dívánokat** sodrony-szövet ülőhelyivel. Az itt felsorolt gyártmányok mind tömör, kovásolt steier-vasból készülnék.

Továbbá készül gyáramban **vas-sodronyfonat** kert és sarkiterítéshez, tyúk-udvarhoz, pinceablak-rostélyzathoz stb. A fonatokból kívánatra szivesen szolgálok eredeti mintákkal.

Egyszermind felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy gyáramban villany-csengők és jelzőkészülékek is kaphatók.

Reményem, hogy a n. é. közönség gyártmányaimat pártolni fogja, miután az által, hogy a szomszéd városban ily gyár van, nincs arra szorítkozá, hogy az e szakmába vágó szilkségeit külföldön szerezzé be, és igyekszem, hogy rendes kiszolgálásnál, gyártmányaim oleső-, jó- és tartósságánál fogva az igényeknek mindenkép megfeleljek.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri

KELLERMANN BERNÁT

sodrony-szövet- és fonat-gyáros Nagy-Körösön.

Schönberger Ignác úr.

35 (3-2)

Gyáram képviselője Kecskeméten

Budapest 1885. nagy díszközlével. Német-Palánkán 1887. Arany-érem. London 1871. Díszközlével.

C S I K JÓZSEF

Bécs 1873. Érdem-érem. Páris 1867. Honos-érem.

cs. és kir. kiz. szab. első szeremi Portland-cément- és vízhatlan mesz-gyár

BECSINBAN

Központi iroda és raktár:
BUDAPESTEN, Rudolfrakpart 8.

A t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő közönség kényelmére

GYENES S. és FIAI

nagykereskedő araknál Kecskeméten raktárt tartok, hol saját gyártmányú

Portland-cément és vízhatlan meszem

mindenkor egyenlő jó minőségben kapható, és helyben saját fogatával házhöz szállíttatik. 47 (30-1)

Arjegyzék s magyarázat kívánatra készséggel megküldeték.

Kecskemét 1872. Érdem-érem.	Ujvidék 1875. Arany-érem.	Szeged 1878. Érdem-érem.	Triest 1882. Arany-érem.
-----------------------------	---------------------------	--------------------------	--------------------------

VÉRSZEGÉNYEKNEK!!

Vasas Pepton-conserv **VASAS PHOSPHOR-PASTILLA.**

VÉDJEGY mely dacára, hogy dűsan tartalmazza a hatóanyagokat, jő-
zűi s rendkívül erő-
sítő esemégt képez.
Ajánlatik: a sá-
p-
kór, vérszegény-
ség, migrain, rossz
emésztés, álmat-
lanság, lankadság
és ideges izgatottság ellen. Na-
ponta 2 doboz, 100 kr.
Ára 1 doboznak 90 kr.

VÉDJEGY Rendkívül erősítő kel-
lemes ízű cukorka, angol-
kór, görvélyes, vérs-
zegény s általán gyenge
gyermeknél: az ide-
gesség, bágyadság, ál-
matlanság, izzás és
hangröges esetében.
Naponta 2 darab adá-
tik be.
Kis doboz, 10 pastilla,
30 kr. Nagy doboz, 20 pas-
tilla, 90 kr.

VÉDJEGY.

Kapható gyógyszerészekben
ÉS A FELTALÁLÓNAL **Hazslinszky Károly** gyógyszerész. BUDAPEST,
VIII. ker. Sándor-tér 3. szám.

Kisérletezések kitűnő eredményvel tétettek dr. Bókay János, dr. Torday Ferencz egyet-
m-tanár úr által és több gyógyintézetben, melyekről általánosan elismert bizonyítványok állítat-
tak ki. Ezen gyógyszerék hivatalosan megvizsgáltaták és védjeggyel láttaták el. 34 (8-3)